

N:o 128.

Af herr **A. Gumælius**, om anvisande af ett extra anslag å 10,000,000 kronor till låneunderstöd under åren 1892—1896 åt enskilda jernvägar.

Före och vid 1871 års riksdag hotade jernvägsstriderna att svårt förrycka riksdagsarbetet. Inom Andra Kammaren bildades då en grupp, som arbetade för rensning och bättre principers tillämpande på detta område. Den kallades af sina motståndare nihilister, men lyckades emellertid genomföra den sedermera från skilda håll såsom nyttig erkända ändringen, att de enskilda jernvägsbyggnadernas inbördes täflan och kompromissande vid riksdagen tog slut och de hänvisades att hos Kongl. Maj:t söka andel i det anslag till låneunderstöd, hvilket af 1871 års riksdag första gången beviljades, då med 2 millioner för hvartdera af de närmaste 5 åren eller med 10 millioner för hela femårsperioden.

På enskilda motioner hafva sedan likartade anslag beviljats åren 1876, 1881 och 1886, hvarje gång för en femårsperiod. År 1876 anslogs här till, likasom första gången, 10 millioner; men de följande båda gångerna inskränktes beloppet för hvardera perioden till 5 millioner.

Då blott 5 millioner beviljats, har det emellertid inträffat att, med hänvisning till anslaget otillräcklighet, enskilda jernvägsfrågor åter dragits inför Riksdagen och der lyckats vinna afseende. Nedsättningen har således icke blifvit effektiv, och syftet — att frigöra Riksdagen från jernvägsvigilans — har endast delvis vunnits.

Då åtskilliga jernvägsförslag nu föreligga och torde böra få påräkna lika god behandling som sina föregångare;

då det fortfarande måste anses önskligt att hålla Riksdagen möjligast befriad från direkt handläggning och pröfning af jernvägsfrågor med hvad dertill hör;

då det ur mer än en synpunkt är gagneligt, att staten, utan anspråk på vinst, men också utan nämnvärd uppoffring, tillhandahåller lånemedel åt enskilda jernvägsföretag, som efter giltig pröfning finnas deraf förtjenta, och sålunda befriar dem och landet från deras uppträdande såsom lånespekulanter i utlandet; och

då man, för att fullt vinna dessa mål, bör anslå de medel, som dertill behöfvas och kunna anses motsvara en planmessig fortsättning af jernvägsbyggandet,

så tillåter jag mig vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte, till låneunderstöd åt enskilda jernvägar intill högst halfva anläggningskostnaden, bevilja och till Kongl. Maj:ts disposition ställa ett extra anslag af 10 millioner kronor, att utgå under 5 år från och med 1892 med 2 millioner om året, dock så att belopp, som ej anvisats till utgående under ett af dessa år, må disponeras för ett efterföljande år af samma femårsperiod, samt att lånevilkoren, hvilka statsutskottet täcktes föreslå, måtte ställas så billiga, som staten utan egen ränteförlust kan bevilja.

Stockholm den 29 januari 1891.

Arvid Gumelius.